

СПОГАДИ ПРО СЕРГІЯ ІВАНЮКА

На смерть Сергія Іванюка в соцмережах відгукнулися його друзі й колеги. За погодженням із проф. В. Моренцем та авторами дописів редакція передруковує, зокрема, спогади теперішніх і колишніх студентів про свого Вчителя.

Nadya Kishchuk

Трохи відпустило, починають з'являтися слова... Невпевнені, сплутані в незрозумілий клубок, перемішані з емоціями, але сповнені невимовної вдячності. Я знаю, що потрібно було раніше дякувати, раніше сказати про те, яку важливу роль Ви відіграли в моєму житті. Цього ніхто більше не знає, але я хочу, щоб знали Ви, бо всюди відчуваю тепло Вашої усмішки.

Мабуть, і я не до кінця усвідомлювала Ваше місце в моєму серці. Відчула це на останній парі, яку ми провели на плацу, бо "сьогодні така чудесна погода...". Ви усміхались, розповідали нам про Куліша, і от тоді я зрозуміла, що Ви так схожі на мого дідуся... Оці вуса, усмішка й невимовне тепло, яке відчувається в кожному слові, погляді, жесті...

Пам'ятаю наші з Вами "особисті листування" 2 роки тому. Так, вони були про оповідання, але які інтимні! Я тоді була переконана, що Ви прочитуєте кожну мою емоцію, думку, інтенцію. І це правда. Ви таки прочитували. Своє фінальне оповідання я вирішила написати про те, що наболіло, те, що я ніяк не могла осмислити. А Ви... взяли й надрукували його в журналі. Спочатку я знітилась, навіть розсердилась трохи, а потім зрозуміла, що Ви все знаєте і зробили це не просто так, щоб було. Ви допомогли мені побороти свої страхи й комплекси. І я дуже Вам за це вдячна.

А ще я вдячна Вам за походи в театр. Один був вдалим, інший не дуже. Я ніколи б не змогла написати викладачу про своє враження від побаченого на сцені (особливо від такого!). А Вам – змогла. І Ви відповіли у своїй же манері: "впали глибоко, аж бульки попускали". Я дуже здивувалась, коли на презентації книги "Вбивство п'яної піонерки" Ви згадали мені в автографі про те моє "послання". І підписали Ви не "Наді/Надії", а "Надієчці" (дехто з рідних мені людей ніколи так мене не називав, а Ви назвали, і за це я Вам теж надзвичайно вдячна. Воно виявилось таким потрібним).

Знаєте, Сергію Семеновичу, Ви – особливий. І Ви завжди залишитесь у моєму серці, а ще в піснях The Beatles, у кожній вуличці Грузії (я обіцяю Вам її відвідати), у всьому тому теплі, яке Ви віддавали щосекунди, змушуючи повірити в те, що світ не такий уже й поганий, коли навколо є така Людина, як Ви...

Світла пам'ять Теплу і Сонцю

Olexandra Zubrykhina

Я трохи боялася, що оці публічні звернення (ще й індивідуалізовані) можуть бути недоречними, але на вчорашньому прощанні різко відчула, як масова відвертість змушує усвідомити, що Сергієві Семеновичу не судилося просто "зникнути", він позачасово важливий для кожного з нас – і для дорослих, і для молоді. Тому рідні перш за все мають знати, що Сергій Семенович спромігся стати вічним!

Після презентації останньої книжки я сказала Сергієві Семеновичу про “любов помірковану”(!), а він з автографом відповів, як завжди, по-своєму. Про оту поміркованість я думала ще з першого його “Сашенька”, з першого “хароша”. Я добре знала, що породило мою повагу до Сергія Семеновича, а згодом поступову прив’язаність і раптом дивовижну близькість. Але я довго не могла зрозуміти, чим зумовлена його прихильність до мене. Він же бачив нас наскрізь: і погане, і хороше, і слабкості, і сторони сильні. Того останні 2 роки він мене неймовірно окриляв, а я претендувала на “помірковану любов”, бо не була впевнена, що справді якісно відповідаю ЙОГО теплому ставленню. Це було моїм секретом, який він помилково сприймав за скромність, хоча насправді все переросло в елементарний страх розчарувати!

Звичайно, розчарувати студентка може лише професійно, і на курсовій цей страх найбільше давав про себе знати.

Ота клята “субординація” дуже мучила, бо (в силу емоційного дитячого максималізму) багато хотілося сказати не “по темі”, не викладачу, а людині: я бачила в ньому гостро іронічного, безкомпромісного бунтаря проти моральної вбогості навіть у дрібницях (особливо у дрібницях!), ну, а це як птеродактиля у XXI ст. побачити! І отак спостерігаєш за ним, хіхакаєш, якісь випадкові “чаювання” в редакції, регулярні так звані перекури після пар, і з часом доходиш до неочікуваних висновків: оце узагальнення “світ наскрізь прогнів” є некоректним, хоча б тому, що десь-якось “шота очень хароше” тихо і послідовно чудить такий С. С. Іванюк(!). І я таки не втрималась: 19 грудня написала анонімний лист, це було своєрідне одкровення, стилізоване під “лист” від Святого Миколая, який не розуміє, з якого дива “Семенович” краде в нього святу “роботу” і нагло робить людей щасливими! Лист було все одно розсекречено... І виходить, удалося сказати те, що після раптової втрати часто лишається недосказаним, – те, що вдячна, і те, що ми, скалічена молодь, потребуємо таких “дорослих” зі здоровою моральною закалкою, і те, що освіта його кшталту має шалений сенс, і це відчутно. Хоч студенти після заліку вдячні, а не мертві, його гуманний принцип (інтелектуально) діє, і те, що він робить велику річ, лишаючись перш за все Людиною, а це такий потужний аргумент проти дурноватого “щоб жити, треба виживати”.

А коли Сергій Семенович розповів мені про свою(!) Оксанку, про її (таємно й давно написану) зворушливу драму, про яку вона “мовчала”, а він її “викрив” і опублікував в “Однокласнику” (він дуже тішився цією знахідкою) – у той момент мене вкотре ошарашила думка про те, що є люди, з якими він щодня, такий добрий і уважний, а до них іще приязніший, ніж до нас (дрібноти студентської), і в голові не вкладалося, що ефект “Сергія Семеновича” може бути потужнішим: він же ще й чийсь тато!

І це не перебільшення. У Києві я вже 4 роки одна, а найдорожчі люди – за 600 км. Тому до подібних речей я проти волі надміру уважна! Сергій Семенович робив мою відірваність від сім’ї стерпнішою і в професійному ключі (життєдайні публікації в “Однокласнику”, “Слові і Часі”, почесна премія за НАШУ курсову – усе найдивовижніше пов’язано з ним), і в емоційному: хоч це тільки моє суб’єктивне сприйняття, але його нікуди не дінеш! І вчора на прощанні я зрозуміла, що була геть неунікальною у своєму захваті Сергієм Семеновичем: він значить куди більше і значно триваліше для феноменальної кількості людей!

Тепер ми не почуємо якогось вбивчого анекдота від С. С. Іванюка чи необхідної підтримки легкого, іронічного і водночас критичного викладача, друга чи члена родини, і справді “нам з цим жити”, але спогади про його життєствердний гумор, адекватне сприйняття життя, про грайливий і якийсь по-дитячому світлий (на шостому десятку життя) погляд та й узагалі про таке глобальне явище як “Сергій Семенович”... ці спогади підказують, у який спосіб варто “з цим жити”.

Ми вміємо любити сильно, нам вистачає підстав любити далі, тому, рідні й друзі Сергія Семеновича, бережіть себе(!), вам зараз нестерпно складно, найскладніше, але тільки живі та здорові ви є носіями дивовижної “іванюковості”, украй необхідної нашому часу! Спасибі всім рідним за щасливу Людину, за дивовижного Сергія Семеновича!

Ольга Петрусенко

Я майже осиротіла...

Від нас пішла така чудова людина.

Три дні тому цю Землю покинув Сергій Іванюк (Serhiy Ivaniuk).

...Я познайомилася з ним на Подолі – там, де київський трамвайчик деренчить по майже одеській Контрактовій, там, де вузькі сходишки Смолоскипа тепло зустрічають натовп молодих письменників, там, де тихесенько притулилася Litosvita. Центр літературної освіти.

Я слухала лекції Сергія Іванюка і трохи заздрила студентам Могилянки, які могли спілкуватися з ним кожен день. Коли нам запропонували проконсультуватися з будь-яким автором, що викладають в школі, мені подумалося, що добре, якщо мої опуси прочитає саме він – такі мудрі очі, такі гарні вуса... така людина, якщо й покритикує, то зробить це максимально безболісно для гіперранимого самолюбства молодого автора (мене тобто).

Сергій Семенович покійно прочитав усе, чим ми його закидали, і виніс свій вердикт усім... і мені: “Казочки мені Ваші дуже сподобалися, пані Оля... Такі притчі для дітей – вони дуже хороші, можуть бути повчальні. Я взагалі не люблю моралі, але тут у Вас вона більш-менш виправдана...”

Перша людина, що оцінила мою творчість, чуйна людина, якій було не все одно, талановита людина, якій сподобалося, те що я пишу... Коли така мудра людина з такими гарними вусами каже: “Непогано... це може бути дійсно цікавий твір або цикл маленьких творів...” – це надихає...

І він пішов...

Це дуже боляче...

Мені здавалося: ми споріднені душі.

Ми народилися взимку, ми закінчили університет Шевченка, ми вирости в Миколаєві...

Миколаїв – моя затишна колиска. Місце прихованої сили й таємної історії. Тут формувалося моє світовідчуття і світосприйняття, між морем і степом, убираючи одеський гумор та херсонські помідори... Ага, ми, миколаївці, всі такі – з гумором і... залізними помідорами!

Коли я читала його книгу “Лісом, небом, водою”, то майже фізично відчувала, як наповнююсь енергією нашої рідної землі впереміш із майже дитячим захопленням і щирим задоволенням...

Знаєте, є книжки, які живуть на письмовому столі, є ті, що їздять із нами в рюкзаку чи дорожній сумці, є книги, які ми дістаємо з полиці, коли відкриваємо коробку шоколадних цукерок і заварюємо каву, а є ті, що ми вкладаємо разом із собою, коли нам дуже потрібно відпочити від буденної реальності та десь набратися сили, щоб осилити цю реальність зранку... Книга “Лісом, небом, водою” засинає разом зі мною час від часу... Вона дуже мудра.

“– Навіть якщо написати книжку про твоє життя, – знову заговорив вождь, – у ній буде більше правди, ніж у самому твоєму житті. Навіть якщо там буде щось таке, чого ти ніколи не робив насправді. Правда написана залишиться назавжди. А правда твого життя помре разом із тобою. Або, якщо ти безсмертний, вона помре з тими, хто тебе знає...”

Звучить як пророцтво, не вважаєте?

Мені здавалося: ми споріднені душі...

Але, напевно, так здавалося кожному, хто був знайомий із Сергієм Семеновичем. Чим більше світла й тепла в людині, тим ближче й рідніше вона кожному, з ким зводить її доля.

Від нас пішла дуже мудра людина.

Мої щиріші співчуття родині та близьким.

Oksana Levkova

Сьогодні Україна попрощалася із Serhiy Ivaniuk, людиною, яка спільно з В'ячеславом Брюховецьким у бурхливій 90-ті поклала багато років на відродження Києво-Могилянської Академії, дала путівку в життя тисячам молодих людей. Я, яка знаю особисто сотні професорів у двох десятках країн, ніколи в житті не бачила викладача й ректора (з 1994-го до 2000-го), який ТАК уболівав за кожного хлопця чи дівчину: студенти радилися з ним

не лише стосовно потенційних роботодавців (на багато посад Іванюк приводив спудеїв буквально за руку), а й щодо того, яку обручку купити і як правильно вилаштувати спілкування із власними дітьми чи батьками. Половина українського письменницького цеху – це вихованці Сергія Семеновича, його “мені здається, що ця метафора тут не зовсім доречна” і “висловлюватися, як неокласики, у принципі – комільфо”. Десятки тисяч українських підлітків виростили на справді цікавому журналі “Однокласник” редакторства Іванюка і на його пригодницьких та фентезійних романах. Але найбільш прикрим у цьому всьому є те, що про постать, яка стала причиною появи цілих пластів української культури, в інформаційному просторі країни з’явиться один-два сюжети. І все. Все – від слова “зовсім”. Так, звісно, йдеться про некролог у газеті “Культура і життя” та один відеорепортаж із похорону максимум на телеканалі “Київ”. Жоден інтер і жоден одинплюсодин ніколи не визнає, що існує ще якась інша українська культура, ніж затерті до дірок 95-й квартал, ані лорак та алла пугачова.

Yuliya Pokhodnya

Від Мама, а для декого Софії Іванівни:

Дякую долі за осінній день 1992-го, коли просто з вулиці зайшла в кабінет Сергія Семеновича і попросилася на роботу в Академії. Відкрита дитяча посмішка й веселе “Чудово!” започаткували фантастичні для мене перші роки Академії. Він подарував мені незвичайних, талановитих, захоплених великою мрією людей. Він подарував безліч днів, коли на роботу йдеш як на свято. Його жарти і приколи, влучні слівця, радісне захоплення справжнім талантом і неповага до всіх самозакоханих псевдоавторитетів, яких він лаконічно характеризував “казьол”, перетворювали рутинну, часом нудну роботу в цікаву гру. Він є тією рідкісною людиною, яка, ніби граючись, робить велику справу і захоплює нею всіх навколо. Тільки такий, як він, самоіронічний і насмішуватий, міг бути справжнім творцем Академії, бо власне Академія мала стати місцем, де вчать думати. “Ми тут ділимося нашою сумнівною мудрістю,” казав Сергій Семенович, “а вони самі вирішать, що з нею робити.” Гадаю, їх дуже багато, усіх тих, кого він надихнув, захопив, кому відчинив двері туди, де вони не бували. Вже навіки, коли почую Стінга, якого так любив Сергій Семенович, буду думати про нього, згадувати його і радіти, що стільки світлих спогадів і сумнівної мудрості залишилося в мене від Сергія Семеновича. А десь там він знайде іншу мудрість і посміхнеться.

Not much I can add, he was bigger then life itself! It was a privilege to know him and learn from him. It hurts so much that he is gone but it makes me believe that there is a bigger plan for all of us. RIP Serhiy Ivanyuk, not saying goodbye but just a see you later!

Yaroslav Shlapak

Болить!!! Неймовірно! Болить! Пішов у вічність... І згадалися Симоненкові рядки: “Я не хочу, щоб в вічність ішли без сліда...” А тоді схаменувся – це ж не про нього! Сергій Семенович, Серьожа, зрештою, просто Сіжур – це сутність нашого покоління, його уособлення, втілення наших мрій про свободу особи й творчості. Зреалізований талант – літературний і особистісний. Я, знана річ, не був його студентом, не слухав його витончених лекцій-бенефісів, не гідний назватися його учнем, але... Оті записочки, що ними ми, студенти журфаку, перекидалися під час пар, з його привітними відповідями-заувагами: “Ясик! Погано писати ти просто не вмієш!” Дрібниця, здавалося б? Але ж у тих рядках – талант педагога, наставника, прихильника, розумника! Запам’ятаймо Сергія веселим! Віддамо належне, хто як може, його таланту, його творам. Книжки Сергія Оксеніка гідні публічного визнання й обговорення... Я так думаю.

Марія Чадюк

Дуже важко підібрати слова, бо досі не можу осягнути, що це відбулося насправді. Сергій Семенович – один із тих, хто створив сучасну Могілянку, чудовий викладач. Справді, як уже хтось писав, з його смертю закінчилася ціла епоха нашої Академії.

А ще Serhiy Ivanyuk – людина, біля якої завжди було спокійно, його гумор, здавалося б, не могли зламати будь-які зовнішні обставини. Для мене він назавжди залишиться борцем із сильним духом і твердою позицією.

Не знаю, чи ще хтось так любив студентів, як він. Пам'ятаю, як на курсі літературної творчості Сергій Семенович щоразу писав коментарі на наші роботи. Якось одна зі студенток не змогла прийти на заняття. Її подруга чи знайома хотіла забрати в Сергія Семеновича цей коментар. Він відмовився, пояснивши: “Це наше з нею приватне листування”.

Цей вчинок закарбувався мені в пам'яті. Бо нерідко оповідання були чимось особистим, тож і коментарі були дещо більші, ніж формальні правки. Інший би “забив”, що почуватиме студент, “яке кому діло”. Але не Сергій Семенович. Він нас не тільки поважав, а й любив.

Стільки мною неказаного лишилося (і вибачень, і подяк), Сергію Семеновичу. Не можу досі повірити, що тепер уже навіки.

Світла пам'ять.

Natalya Ivanova

***

Це другий Сергій у моєму житті, за яким так сильно болить серце. Думаючи сьогодні про це (а думати довелося багато...), зрозуміла, що в певному сенсі справді сприймала Сергія Семеновича як хрещеного тата, хоч для цього в мене було підстав не більше, ніж у будь-якої його студентки... От уміє ж людина створити цей мікрокосмос – ореол життя, приятного до тебе, доброго, рідного, теплого і настільки рідного й теплого, що почувашся ніби вдома, ніби все це для тебе й по тебе...

***

Передивлялася фото з Конвокації–2005: була впевнена, що знайду те, на якому вони вдвох, мій тато і один із моїх улюблених учителів. Не знайшла. Мабуть, це уява їх поставила поруч. Хоча на Конвокації вони знайомилися, безперечно. Сергій Семенович іще щось хороше казав моїм батькам, пам'ятаю...

***

Тут часто згадують легендарне мотто Сергія Семеновича до будь-чиїх днів народження – “щастя, здоров'я й діточок багато”. І хтось – бачила у стрічці, та не запам'ятала імені – написав, що в самого Сергія Семеновича тих діточок було справді багато... Схожі речі побачиш то в тому відгуку чи спогаді, то в іншому. Отже, ми всі справді думаємо про те саме – про те, скількох нас він “виховав”, “зростив”, привів у цей світ, підтримав і наповнив своєю людяністю й любов'ю. Не фамільярною, але дуже щирою, шляхетною і, як би це сказати... дотепною :)

***

Коли такі люди йдуть, ти наче прокидаєшся від сну рутини й питаєш себе: ок, а чи шляхетним, чи вартісним життям я живу? Чи достатньо віддаю того багатства, яке зі мною колись розділили? Чи роблю світ тих, хто поруч, багатшим, цікавішим і теплішим? І що там урешті-решт із моїм талантом?.. Я зараз не про “Основи літературної творчості”, себто не тільки про них. Але то був розкішний тест-драйв самої ідеї, твердження “я маю талант” (або навіть так: “я маю талант?..”). Він, талант, у кожного свій, але дуже важливо, коли тебе підтримують у його пошуках – фахово, з розумінням, мудрістю і водночас доброзичливо. Це нам Сергій Семенович теж подарував від щирого серця. Ви неймовірні, учителю.

***

Така світла, така усміхнена, така вічна й вічно молода людина... Більше не можу нічого сказати. R.I.P.

Orysia Hrudka

Боляче і неповно. День іде своїм ситим темпом, а думки спрагли, голодні, обікрадені... Але така скупа та ситість подій поряд із непроханими думками про людину надзвичайної геніальності й добрості, яка поклала в мене, виявилось, так багато, бо щось так болить, хоч і недовго й мало. Один курс був, за великим рахунком, але було щось непомітне, чого не було постійно, про що навіть не думалося...

Але як не думалось! Бодай учора в балачці про найліпші курси й викладачів, та й десь мимоволі нині зранку те, Вами залишене, пане Іванюк, виявилось дуже глибоким, що пальці інстинктивно набирають Ваше ім'я у Фейсбуці і думка постійно вертається. Воно не дія щоденна, але спонтанне й сильніше

Я б ніколи до Вас так не звернулася вживу. Ви б не зрозуміли такого пафосу, але тепер шкодую, що несміливість і забіганість ховає нас від щирості. У маленьких щоденних речах віддавати її людям набагато цінніше, ніж якісь пріоритетні справи – і то те, чого Ви навчили. За жартом, за увагою і заувагою до твору, за сумлінністю і за відкритістю – стільки всього Ви залишили, за чим сумувати.

Було добре знати, що Ви й далі те добро непомітно, але глибоко розносили-принесли іншим. Тепер лишається лиш дякувати й радіти, що було покоління могилянців, які слухали літ. творчість. І жити, цінуючи й помічаючи. Я не відклала справ для презентації книжки, але тепер інакше не вийде, бо непомітно виявилось більшим...

Вічна...

Liubov Baz

На пам'ять Serhiy Ivanyuk.

Це був чудовий весняний день. Тільки вчора я дочитала “Убивство п'яної піонерки” – чи не найкращий, найсвітліший роман Сергія Семеновича Іванюка, він же Сергій Оксенік. Роман про життя, роман-життя, наче справді його частина, з шикарною мовою, теплими – і не тільки – спогадами, з неодмінною гіркотою дорослішання. Притому не тільки окремо взятої людини. Дорослішати важко. При цьому завжди щось утрачаєш. Я думала, що саме тому, коли дочитувала, з очей текли сльози.

Але може, не тільки. Адже саме сьогодні, у цей чудовий теплий весняний день, я дізналася від Наталочки Степанчук, що вночі Сергія Семеновича не стало.

Мій улюблений викладач у Могилянці, який краще будь за кого вмів змусити повірити у власні сили. Не тільки творчі. В останній рік ми спілкувалися частіше, ніж я могла сподіватися, великою мірою завдяки Наталочці. За цей час я познайомилася з чудовими людьми – редакцією журналу “Однокласник”, яких саме Сергій Семенович зібрав задля неймовірної спільної справи. Стільки прекрасних спогадів!

17 квітня, минулого тижня, на презентації “Убивства п'яної піонерки” Сергій Семенович сказав багато теплих слів про свою аудиторію. Він пишався тим, як багато хороших людей прийшло на презентацію, і кожному написав неповторні теплі слова – не позитивне побажання “щастя, здоров'я і діточок багато”, яким зазвичай підписував книжки. Кожному – особисте. Як подарунок.

У моєму побажанні – прохання про подарунок у відповідь. Видану книжку, яку тепер зможу тільки присвятити.

Кажуть, чи хтось заплаче по тобі, коли помреш, – то показник того, як ти жив. За Сергієм Семеновичем плаче куди більше людей, ніж було на його останній презентації. Легкого неба, Сергію Семеновичу, і до зустрічі на тому боці.

Va fail.

Molly Li

Він приходив із шкіряним портфелем, котрий завжди був повним паперу. Там були всі наші й не наші роботи, і не роботи також були. Розповідав. Щораз проймало. І коли я вдруге чула якусь його розповідь, щиро заздрила тим, хто чує вперше. Доця, завжди маленька Оксана (і незрозуміло було, звідки ж онук, коли Оксана ще маленька?), була на лекціях завжди.

Так, я із тих, хто пішли після першої лекції виписуватися, але мені відмовили. Вже за кілька лекцій була вдячна за ту відмову.

Він читав нас усіх. Перший читач талановитих і не дуже студентів. Про такого першого читача годі мріяти. Мені не вірилося, що він читає наші роботи, що людина такого масштабу читає писані за ніч оповідання. Але він пам'ятав кожне до найменших деталей. Він читав мій текст про післяноворічне Сільпо.

Грузія. Напевно, ця країна перестала бути просто країною на карті після того, як він відвідав тамтешній ляльковий театр.

Він вірив нам, а ми йому. Він ніколи не виказував змісту наших оповідань. А оті листи-зауваження були чимось настільки інтимним, що я досі нікому їх не показувала.

Він був щирим до кінця. Я сиділа завжди на першій парті або справа від нього на кафедрі літератури. Він дивився в кожні очі. Він бачив усіх. На останній презентації все було настільки прекрасно, що лиш зараз зрозуміло, що прощально.

Невимовно шкода.

Iryna Ralko

It feels like a bomb fell
And wave after wave come the aftershocks
You can't believe that it's true
There must be some mistake
You drift through this nightmare
From which you can't wake.
Paul Simon

Це слова з рок-опери, яку дуже любив Сергій Семенович Іванюк. Власне, ми про неї від нього дізнались, і відтоді вона надійно оселилась у редакційному плейлисті. А тепер ми самі почуваємося так, ніби вибухнула бомба. І хвиля за хвилею линуть поштовхи, і ти не віриш, що це правда – це мусить бути якась помилка, ти дрейфуєш крізь це жахіття, не в силах прокинутись.

Тому що Сергія Семеновича з нами вже нема. І порожнеча від втрати занадто велика, її не заповнити нічим. Передусім нам бракуватиме людини, яку ми дуже любили. А ще письменника, викладача, журналіста, редактора, літературознавця.

Як головний редактор "Однокласника" Сергій Іванюк створив журнал для підлітків, які вміють читати. Саме так з'явився "Літературний додаток", на сторінках якого спілкувалися з читачами і юні, й досвідчені автори. І саме завдяки йому журнал став таким, яким ви його знаєте нині – іронічним і парадоксальним, дотепним і серйозним. У нелегкому протистоянні підлітків і дорослих Сергій Іванюк завжди був на боці підлітків, бо дорослі самі можуть про себе подбати. Коли ми, редакційна команда, питали його із приводу того чи того матеріалу, який здавався занадто дражливим для юного читача, Сергій Семенович завжди відповідав, що не буває заборонених тем, а є бездарно написані тексти. І ми писали про все – про проблеми в шкільній освіті, про конфлікти учнів і вчителів, про любов, про секс, про біль, про радість, про життя.

А ще він був легендарним творцем Могилянки – перший декан гуманітарного факультету, перший ректор Національного університету "Києво-Могилянська академія". У тоді ще маленькій Академії він знав в обличчя кожного студента. Для перших студентів Академії, які приходили писати тоді ще не ЗНО, а могилянські тести, Сергій Іванюк і був Могилянкою. Він стояв на вході в екзаменаційну аудиторію – гарний, високий, ставний, із доглянутими котячими вусами – і підбадьорював жартами зелених від хвилювання абітурієнтів. З ним можна було запросто потеревенити на плацу перед першим корпусом. На одному з перших випускних він танцював канкан разом з університетською адміністрацією. На сцені.

А ще він був неймовірним викладачем. Для всіх студентів Сергія Іванюка першим і основним значенням слова "феєрія" були його пари. Його робота була страшенно небезпечна й відповідальна, адже він працював зі сподіваннями і амбіціями молодих авторів – вразливих і лютих, наче тигри. Але він умів так делікатно висловити зауваження, що молодому вразливому авторові важко було відрізнити зауваження від похвали. А вже коли він хвалив, ти почувався Гемінгвеем (один зі знакових для нього авторів).

Та найбільше він відомий як Сергій Оксенік – улюблений письменник підлітків будь-якого віку. Не одного читача світанок заставав над книжками трилогії "Лісом, небом, водою": ну бо яка там школа (робота, відпустка), коли ось на цій сторінці починається найцікавіше? Сергій Іванюк писав про майбутнє, якого він би не хотів для своїх дітей. Тому діти й рятували це майбутнє – Лисий, Марічка, Леля, Василько... Усі його шанувальники чекали на нові книжки. І вони з'явилися – "Убивство п'яної піонерки" і "Самка богомола".

Це книжки про пам'ять і про майбутнє. І віднині для всіх, хто його знав, слово "пам'ять" набуває болючого й надто особистісного виміру...

Він любив давати своїм героям імена своїх друзів і знайомих. В останній його книжці навіть є герой на ім'я Семен Сергійович – другорядний персонаж, який непомітно з'являється на сторінках книжки й так само непомітно зникає. І він не має нічого спільного із Сергієм Семеновичем, окрім хіба рідкісної проникливості й неабиякого інтелекту. Бо Сергій Семенович був неймовірним веселуном і дотепником. Його жарти й смішні слівця одразу йшли в народ і прилипали до язика: "Працюйте з насолодою" (колегам), "Щастя, здоров'я і діточок багато!" (усім, незалежно від віку). Можливо, з ним так цікаво було розмовляти про літературу, кіно, музику ще й тому, що в нього була секретна суперсила – дар про складні речі розповідати людською мовою, цікаво і зрозуміло.

Читайте його книжки. І нехай його суперсила буде з нами.

Редакція журналу "Однокласник"

Olenka Peleshenko

Сьогодні я дізналася, що Сергія Семеновича більше немає. Не можу в це повірити. Не знаю, що писати.

Минулого тижня була презентація його книжки. Неприродно-ідеальна. Надзвичайно світла (як і сам текст).

Хочеться просто згадати кілька моментів.

Мені було 10 років, коли відбувся мій перший публічний виступ у КМА. Чому? Бо Сергій Семенович запропонував мені стати однією з перших читачок "Лісом, небом, водою" і запросив на презентацію поговорити. А я ще місяцями захоплено розповідала друзям про їдучих жаб.

У всіх є своя історія, де, коли й з ким вони спробували алкоголь. Так от, першу склянку вина в моєму житті в далекому 2007-му мені налив не хто інший, як Сергій Семенович на презентації "Лелі", хитро приховавши цей факт від моєї матері.

Завдяки Сергієві Семеновичу ще задовго до власного вступу я полюбила могилянські конвокації. Без нього неможливо й увявити святкову атмосферу на кафедрі 28 червня.

Спасибі Вам за три незабутні курси в Могилянці. За те, що я мала змогу прочитати кілька лекцій про барокову драму і зрозуміти, що викладання колись стане моєю сродною працею. За те, що після "Основ літ. творчості" я повірила в себе і своє письмо. А після курсу про українську драматургію ХХ ст. геть по-іншому прочитала Куліша (власне з "Народного Малахія" й почалося моє захоплення ходіннями до раю), і це круто перевернуло мій історико-літературний світогляд.

Безмежно дякую за оці легендарні привітання із днем народження. За частування "антидистрофічними" пряничками на кафедрі щопонеділка. Нарешті, за Ваші жарти й усі ті хороші слова, що я чула/читала від Вас за життя.

Павлина Семиволос

Зателефонувала мама. Крізь її сльози заледве розчула приголомшливу звістку: "вnochі помер Іванюк..."

Сергій Семенович – давній близький друг нашої сім'ї, однокурсник моїх батьків. Якби мене попросили одним словом охарактеризувати його, не замислюючись сказала б – шляхетний. Він дійсно був із тієї рідкісної породи справжніх лицарів, котрі завжди приходять на допомогу в найскрутнішу годину.

Пам'ятаю, як наступного дня після смерті мого батька, що сталася за сотні кілометрів від Києва, Сергій Семенович і його дружина Тетяна Борисівна із власної ініціативи заїхали за мамою і мною, всадили в машину, відвезли, допомогли організувати гідний похорон...

Ніколи не забуду й наших походів до театрів, які (попри якість того, що відбувалося на сцені) завдяки неймовірній ерудиції та фантастичному почуттю гумору Сергія Семеновича завжди перетворювалися на справжнє свято...

Спасибі Вам за все, дорогий Сергію Семеновичу! Завжди пишатимуся тим, що мала

честь Вас знати. Що багато в чому завдячуючи саме Вам, дізналася, що таке чоловіче благородство.

Nataliia Zubchenko

Ця ніч забрала життя мого улюбленого Викладача...

Сама доля привела мене до нього, за що я дякую їй.

І я безмежно вдячна йому за все, що він мені дав: за кожную пару, за кожную історію, за кожную виправлену помилку в оповіданні, за кожную пораду, за кожен жарт і за кожную теплу й щиру усмішку у відповідь на мої жарти.

Але найбільше я вдячна йому за розкриття мого таланту... Саме він показав мені, що я вмію й можу писати. Писати на будь-яку тему й у будь-якому жанрі. Саме ним було опубліковане моє перше оповідання...

Для мене було неймовірно чесно бути студенткою такого Викладача...

Вічна пам'ять, Serhiy Ivanyuk

Катерина Близнюк

Коли готувалися до 400-ліття Академії, довелося мені підняти архіви, переглянути старі фотографії, поспілкуватися з випускниками й співробітниками. І скрізь був Сергій Семенович. Кожен згадував про нього як про неймовірно світлу й сильну людину, всі пам'ятали його мудрі поради, цікаві оповідки чи дотепні жарти. Було дивно переглядати купи документів із печатками й підписами ректора С. Іванюка, бо ж є в голові отой класичний образ ректора – людини вищої за становищем. Сергій Семенович ніколи не поведився як вищий, навіть коли ми, студенти, отримували його критику, то розуміли, що це критика конструктивна, сказана з розумінням і повагою до нас. На тренінгах для викладачів нас учать давати фібдек студентам. Досі я не мала іншого такого, як Сергій Семенович, викладача, який би щотижня перевіряв наші зелені й трохи невмілі тексти, друкував і прикріплював до кожного з них обширний коментар. А як треба, то ще й усно пояснював, що й до чого.

Він був одним із тих людей, випадкова зустріч із якими дарувала тепло й радість на цілий день.

Не віриться, що більше ніхто не побажає щастя, здоров'я і діточок багато.

Пішла людина-епоха. Пішов один із праотців Академії, що творили наш міфопростір.

Вічна пам'ять Вам, Сергію Семеновичу! Спочивайте з миром.

Інститут літератури ім. Т. Шевченка НАН України запрошує взяти участь у віршознавчому семінарі, присвяченому 100-річчю видатного українського поета, перекладача й віршознавця Ігоря Васильовича Качуровського, **“Поетичні та віршознавчі заповіді Ігоря Качуровського”**, який відбудеться **28 вересня 2018 р.** за адресою: м. Київ, вул. М. Грушевського, 4, кім. 316.

Передбачається обговорення тем: Поетична і наукова творчість І. Качуровського. Неокласичний вектор; Європейське та національне підґрунтя українського неокласицизму; Три хвилі українського неокласицизму; Компаративна метрика І. Качуровського (“Нарис компаративної метрики”, 1985); Метрика і ритміка української класичної та неокласичної поезії; Трансформація силабо-тоніки в поезії українського модернізму; Тонічний вірш в українській поезії XX – поч. XXI ст.; Вільний вірш і проза. Позиція І. Качуровського; І. Качуровський – про звукову організацію українського вірша (“Фоніка”, 1984); Мистецтво рими в сучасній українській поезії; Строфічне розмаїття в українській поезії у висвітленні І. Качуровського (“Строфіка”, 1967); Строфіка в сучасній українській поезії; Версифікаційні проблеми в художніх перекладах; Стилїстика; Генерика.

Доповіді будуть опубліковані у збірнику наукових праць “Віршознавчого семінару”.

Для участі в семінарі необхідно надіслати до 15 червня 2018 р. електронною поштою на адресу nprigma@gmail.com заявку для участі в семінарі. Додаткову інформацію можна отримати на Фейсбук-сторінці “Віршознавство” та за електронною адресою nprigma@gmail.com.

Оргкомітет: доктор філол. наук Н. Костенко, кандидати філол. наук Н. Гаврилюк, О. Бросаліна.